

① Strana 1

TOCCATA
(che si suona avanti il levar de la tela tre volte
con tutti gli strumenti)

TOCCATA
(Orchestr ji hraje třikrát před zvednutím opony)

PROLOGO

*La Musica annuncia che narrerà d'Orfeo, il
semidio, che col suono della sua lira e col suo canto
rese mansuete anche le bestie feroci e le cui preghiere
furono esaudite persino nell' Averno.*

PROLOG

*Hudba oznamuje, že bude vyprávět o Orfeovi, který
zvukem své liry a svým zpěvem zkloutil divokou zvěř
a jehož prosby byly vyslyšeny dokonce i v podsvětí.*

LA MUSICA

Dal mio Parnasso amato a voi ne vegno,
Incliti eroi, sangue gentil de' regi,
Di cui narra la fama eccelsi pregi,
Né giunge al ver, perch'è troppo alto il segno.
Io la Musica son, ch'ai dolci accenti
So far tranquillo ogni turbato core,
Ed or di nobil ira ed or d'amore
Posso infiammar le più gelate menti.

Io, su cetera d'or, cantando soglio
Mortal orecchio lusingar talora,
E in questa guisa a l'armonia sonora
De la lira del ciel più l'alme invoglio.

Quinci a dirvi d'Orfeo mi sprona,
D'Orfeo, che trasse al suo cantar le fere,
E servo fe l'inferno a sue preghiere,
Gloria immortal di Pindo e d'Elicona.

Or mentre i canti alterno, or lieti or mesti,
Non si mova augellin fra queste piante,
Nè s'oda in queste rive onda sonante,
Ed ogni auretta in suo cammin s'arresti.

② HUDBA

Z Parnasu drahého přicházím k vám,
rekové stateční královské krve,
příběhy slavné vám na oltář dám,
příběhy slavné dnes tak jako prve. *rit.*
Já jsem jen Hudba, co něžné má tóny,
uklidní, umoudří bláhový bol,
lásky i zloby mé tóny jsou plyn,
rozproudím v každém z vás svůj nepokoj. *rit.*

Když zpívám s ceterou, co zlatem zní,
v uších všech smrtelných zaplane touha.
V radosti duší se zjevuje v ní
rytmus a rýmy i naděje pouhá. *rit.*

Chci dnes vám s Orfcem zprávu svou dáti,
Orfeus hrává i divoké zvěři,
zapívá v podsvětí a to mu vrátí,
co v háji zemřelých přísne se strží. *rit.*

Při písničkách Orfeových ptáci se ztíší,
v korunách stromů se nepohne list.
A vlna pobřeží už nepřevyší
a vtr zastaví heboukný stisk.

ATTO PRIMO

*Un pastore chiama le ninfe e i pastori a festeggiare le
nozze di Orfeo e di Euridice. Tra lieti canti si dirigono
al tempio.*

PRVNÍ DĚJSTVÍ

*Pastýř svolává nymfy i ostatní pastýře k oslavám svatby
Orfeje a Eurydiky. Za veselého zpěvu se ubírají do
chrámu.*

PASTORE I

In questo lieto e fortunato giorno
Ch'ha posto fine a gli amorosi affanni
Del nostro semideo, cantiam, pastori,
in si soavi accenti,
Che sian degni d'Orfeo nostri concenti.
Oggi fatta è pictosa
L'alma già si sdegnosa
De la bella Euridice.
Oggi fatto è felice
Orfeo nel sen di lei, per cui già tanto
Per queste selve ha sospirato e pianto.
Dunque in si lieto e fortunato giorno...

③ PRVNÍ PASTÝŘ

Částný a veselý dnešní den,
skončel i vzdychání bez konce řada,
dres je náš Orfeus vážen a ctěn,
velejte, zpívejte, jeho je sláva!
Dnešní den je vzpomínání
na lásku i odříkání.
Eurydika, krásy div,
je dnes jeho, bohům dík.
Orfeus teď v jejím klíně klidní hlavu schoulenou.
Kolikrát už toužil, kál se před svou pýchou
skolenou?
Tedy v tento veselý a rozjásaný den...

CORO DI NINFE E PASTORI

Vieni, Imeneo, deh, vieni,
E la tua face ardente
Sia quasi un sol nascente
Ch'apporti a questi amanti i di sereni
E lunge omai disgombré
De gli affanni e del duol gli orrori e l'ombre.

CHÓR NYMF A PASTÝŘŮ

Pojď sem, Hymeneo, ach, pojď jen blíž,
když tvoje zářící tvář
dokáže i bohy zmást,
dokážeš do moře smést zlobu spíš!
Něštěstí, nesváry, nesnáze, lest,
úškok i ústrky, úzkost i stesk.

SILVIA, una Ninfa

Muse, onor di Parnasso, amor del cielo,
Gentil conforto a sconcolato core,
Vostre cetre sonore
Squarcino d'ogni nube il fosco velo;
E mentre oggi propizio al nostro Orfeo
Invochiam Imeneo
Su ben temprate corde,
Sia il vostro canto al nostro suon concorde.

SYLVIE, nymfa

Múzy, pýcho Parnasu, láska věků,
laskavá útěcho zbloudilých duší,
citary vaše dnes halasně zvučí,
když zničí na věky prokletí reků!
Zatímco vzýváme Orfeův osud,
jacte jen pečlivě, tak jako dosud.
Střuny pak zní jako nebeské divy,
půvabům Hymeny bozi se diví.

CORO DI NINFE E PASTORI

Lasciate i monti,
Lasciate i fonti,
Ninfe vezzose e liete,
E in questi prati
Ai balli usati,
Vago il bel piè rendete.
Qui miri il sole
Vostre carole
Più vaghe assai di quelle
Ond'a le luna,
La notte bruna,
Danzano in ciel le stelle.

④ CHÓR NYMF A PASTÝŘŮ

Vystupte z hřebenu,
vystupte z pramenů,
ny nfy jak pápětí, nymfy jak sen.
Ať v barvách z luk
taneční ruch
rozžárí, projasní čarovný den!
Kam slunce míří,
úsměvy hýří,
tancujte nymfy dále!
Ať hvězda zbledne,
i noc nám zsedne,
nymfy, jste blaženství stálé.

Lasciate i monti...

Poi di bei fiori

Vystupte z hřebenu...

Ať jen květy zdobí

Alessandro Scarlatti

Per voi s'onori
Di questi amanti il crine,
Ch'or dei martiri
Dei lor desiri
Godon beati al fine.

PASTORE II

Ma tu, gentil cantor, s'a'tuoi lamenti
Già festi lagrimar queste campagne,
Perch'ora al suon de la famosa cetra
Non fai teco gioir la valli e i poggi?
Sia testimon del core
Qualche lieta canzon che detti amore.

ORFEO

Rosa del ciel, vita del mondo e degna
Prole di lui che l'universo affrena,
Sol, che 'l tutto circondi e 'l tutto miri,
Da gli stellanti giri,
Dimmi, vedesti mai
Di me più lieto e fortunato amante?
Fu ben felice il giorno,
Mio ben, che pria ti vidi,
E più felice l'ora
Che per te sospirai,
Poichè al mio sospirar tu sospirasti;
Felicissimo il punto,
Che la candida mano,
Pegno di pura fede, a me porgesti.
Se tanti cori avessi
Quanti occhi ha il ciel eterno e quante chiome
Han questi colli ameni il verde maggio,
Tutti colmi sarieno e traboccanti
Di quel piacer ch'oggi mi fa contento.

EURIDICE

Io non dirò qual sia
Nel tuo gioir, Orfeo, la gioia mia,
Chè non ho meco il core,
Ma teco stassi in compagnia d'amore.
Chiedilo dunque a lui s'intender brami
Quanto lieta gioisca e quanto t'ami.

CORO DI NINFE E PASTORI

Lasciate i monti,
Lasciate i fonti,
Ninfe vezzose e liete,
E in questi prati
Ai balli usati,
Vago il bel piè rendete.
Qui miri il sole
Vostre carole
Più vaghe assai di quelle
Ond'a la luna,
La notte bruna,
Danzano in ciel le stelle.
Vieni, Imenco, deh, vieni,
E la tua face ardente
Sia quasi un sol nascente
Ch'apporti a questi amanti i di sereni
E lunge omai disgombre
De gli affanni e del duol gli orrori e l'ombre.

PASTORE I

Ma se il nostro gioir dal ciel deriva,
Come dal ciel ciò che quaggiù n'incontra,
Giusto è ben che devoti
Gli offriamo incensi e voti.
Dunque al tempio ciascun rivolga i passi
A pregar lui ne la cui destra è il mondo,
Che lungamente il nostro ben conservi.

NINFE E PASTORI

Alcun non sia che disperato in preda
Si doni al duol, benchè talor n'assaglia
Possente sì che nostra vita inforsa.
Chè, poi che nembo rio gravido il seno
D'atra tempesta inorridito ha il mondo,
Dispiega il sol più chiaro i rai lucenti.
E dopo l'aspro gel del verno ignudo
Veste di fior la primavera i campi.

CORO DI NINFE E PASTORI

Ecco Orfeo, cui pur dianzi
Furon cibo i sospir, bevanda il pianto.
Oggi felice è tanto
Che nulla è più che da bramar gli avanzi.

všechno, co se zrodí
ve šťastném budoucím spění.
Ať cesty daleké
sluncem jsou rozkvetlé,
kéž i zlo se v dobro změni.

DRUHÝ PASTÝŘ

A ty, laskavý pěvče, když tvoje stesky
k pláči dohání zelená pole,
proč nezazní tvá kouzelná lyra?
Nechceš veselit údolí a hory?
O štěstí tvém dnes ať veřejně svědčí,
refrén tvé lásky je den ze dne větší.

ORFEUS

Nebeská růže, vznešené světlo světa,
ty naše štěstí a velká láska světla,
Slunce, kolem nás kroužíš a na všechno vidíš
na věčných cestách lidí,
řekni, zda viděloš
šťastnějšího a veselejšího milence?
Neboť šťastný byl den,
kdy tebe jsem spatřil,
a šťastnější hodina,
kterou pro tebe vzdychal,
protože mým povzdechem byla jsi ty.
Vzácný okamžik,
kdy podalas mi
ruku svou, slib věčné věrnosti.
Kdybych měl tolik srdcí,
kolik očí má věčná obloha,
kolik lístků vrcholky zeleného máje,
byly by zaplaveny
šťastím, které dnes cítím.

EURYDIKA

Nepovím, nemohu, neřeknu nyní,
že v štěstí Orfea moje je síla.
Nejsem už svoje a sny z toho viním,
dnes však ty přeludy má láska smyla.
Zeptej se jeho, zdali mám stání,
bez něj žít nelze, láska mi brání.

SBOR NYMF A PASTÝŘŮ

Vystupte z hřebenů,
vystupte z pramenů,
nymfy jak pápětí, nymfy jak sen.
Ať v barvách z luk
taneční ruch
rozzáří, projasní čarovný den!
Kam slunce míří,
úsměvy hýří,
tancujte nymfy dále!
Až hvězda zbledne,
i noc nám zžedne,
nymfy, jste blaženství stálé.
Pojď sem, Hymeneo, ach, pojď jen blíž,
když tvoje zářící tvář
dokáže i bohy zmást,
dokážeš do moře smést zlobu spíš!
Neštěstí, nesváry, nesnáze, lest,
úskok i ústrky, úzkost i stesk.

Strana 2

PRVNÍ PASTÝŘ

Když dnešní veselí z nebe nám přišlo,
přineste dary, vše, co ze země vyšlo.
Věříme, že všechno, co správně se stane,
nepřijde k záhubě, k závisti plané.
Do chrámu nyní všichni jen spějme
poprosit tam, kde vládne se světu,
kéž věčně radost snoubí se k létu.

NYMFY A PASTÝŘI

Ať nikdo z nás nezůstane v zoufalství,
nepodléhá bolům, když zaútočí,
ať každý na širším světě
čelí nástrahám, jež život připravil.
Neboť po každé bouři, co oslabí svět,
vysvitne slunce jasnější než dřív.
A po každém víchru, co v mrazivé zimě zuří,
oblékají se do zeleně jara pole i louky.

SBOR NYMF A PASTÝŘŮ

Pohlďte, Orfeus, ten, co chtěl dřív
povzdechy snídat a zármutek pít,
jak šťasten je dnes!
Vše, po čem toužil, mu bohů dar snes'!

D. Monte ve vlně

ATTO SECONDO

Mentre Orfeo canta il raggiungimento del suo amore accorre Silvia, la compagna di Euridice con la notizia della sua morte improvvisa. Silvia riferisce come l'amica è stata morsa da una serpente mentre coglieva fiori sul prato e come è spirata nelle sue braccia. Orfeo disperato invoca la morte; i pastori accorrono cantando lamenti sul fatto doloroso.

ORFEO

Ecco pur ch'a voi ritorno,
Care selve e piagge amate,
Da quel sol fatte beate
Per cui sol mie notti han giorno.

PASTORE I

Mira ch'a sè n'alletta
L'ombra, Orfeo, di quei faggi,
Or che infocati raggi
Febo dal ciel sacetta.

Su quell'erbose sponde
Posiamci, e in vari modi
Ciascun sua voce snodi
Al mormorio de l'onde.

NINFÈ E PASTORI

In questo prato adorno
Ogni selvaggio nume
Sovente ha per costume
Di far lieto soggiorno.

Qui Pan, dio dei pastori,
S'udi talor dolente
Rimembrar dolcemente
Suoi sventurati amori.

Qui le Napée vezzose,
Schiera sempre fiorita,
Con le candide dita
Fur viste a coglier roce.

Dunque fa'degni, Orfeo,
Del suon de la tua lira
Questi campi ove spira
Ara d'odor sabco.

ORFEO

Vi ricorda, o boschi ombrosi,
Dei miei lunghi aspri tormenti,
Quando i sassi ai miei lamenti
Rispondean fatti pietosi?
Dite, allor non vi sembrai
Più d'ogni altro sconcolato?
Or fortuna ha stil cangiato
Ed ha volto in festa i guai.

Vissi già mesto e dolente;
Or gioisco e quegli affanni
Che sofferti ho per tanti anni
Fan più caro il ben presente.

Sol per te, bella Euridice,
Benedico il mio tormento;
Dopo il duol si è più contento,
Dopo il mal si è più felice.

PASTORE I

Mira, deh mira, Orfeo, che d'ogni intorno
Ride il bosco e ride il prato;
Segui pur col plettro aurato
D'addolcir l'aria in si beato giorno.

SILVIA

Ahi, caso acerbo!
Ahi, fato empio e crudele!
Ahi, stelle ingiuriose!
Ahi, cielo avaro!

PASTORE III

Qual suon dolente il lieto di perturba?

SILVIA

Lassa, dunque debb'io,
Mentre Orfeo con sue note il ciel consola,
Con le parole mie passargli el core?

PASTORE II

Questa è Silvia gentile,
Dolcissima compagna
De la bella Euridice; oh quanto è in vista
Dolorosa; or che fia? Deh, somini dei,
Non torcete da noi benigno il guardo.

SILVIA

Pastor, lasciate il canto,

7 - uhowel

DRUHÉ DÉJSTVÍ

Zatímco Orfeus opěvuje svoji lásku, přibíhá Sylvie, družka Eurydiky, se z pravou o její náhle smrti. Sylvie oznamuje že Eurydiku uškl bad, když trbala na louce květiny na věnc do vlasů a že umřela Sylvii v náručí. Zoufalý Orfeus vyzývá smrt, aby si ho také vzala s sebou; pastýři odehávají na místo neštěstí.

ORFEUS

A zas a znovu vracím se k vám,
lesy a kopce, svědci mé víry,
žehnané sluncem, pro vás já mám
po noci den, co dodává síly.

PRVNÍ PASTÝŘ

Vzhlížej ty pěvče do stínů stromů,
stínem už prolétá paprsek zlatý,
Phoebus už vystřelil a teď se ztratí
v nebeských výšinách, míří už domů.

A tady v louce do heboučké trávy
spocíňte všichni, každý svým hlasem
zpívejte forte, piano zase,
ať se nám píseň vyladí záhy.

8 NYMFY A PASTÝŘI

Když v této vůni květů
se skřítci lesů sejdou,
pak zpolchouнка vjdou
do tanečního letu.

Zde Pan, jej bohem zvali
pastýři, s nimiž se bavil,
kam zmizel, neprozradil.
Za snem, co usne v dáli.

Zde dryády mé hříšné
se mezi květy kloní.
Snad letos víc než loni
jsou lesy nebetyně.

Jsou hodny tvojí lyry,
ty louky, pole, blata
a vánek, co teď chvátá
jim načerpává síly.

9 ORFEUS

Vzpomínejte, lesy zázraků,
na mé dlouhé, nekonečné trápení,
nad nímž věčně necitelné kamení
prolévalo slzy rozpaků.
Rekněte, což nezdál jsem se vám
víc než jiní, že útěchy mi není,
včera včera je a dnešek všechno změnil,
dnes jako nikdy šťastným jsem se stal.

Žil jsem sám a v trýzni,
a dnes se tomu směji.
Mé vzlyky nedoznějí
až k těm, co ještě žijí.

Eurydiko, tobě
já vděčím za své štěstí,
a láska radost věští
v nejkrásnější době.

PRVNÍ PASTÝŘ

Dívej se, Orfee, dívej se sem,
směje se les a směje se louka,
hraj nám jen dál, i nebe si brouká
písničku tvou, co prozárí den.

10 SYLVIE

Ach, osude nešťastný,
ach, krutá štěstěno,
ach, nelitostné hvězdy,
ach, ty skoupé nebe!

TŘETÍ PASTÝŘ

Jaký to bolestný tón ruší náš krásný den?

SYLVIE

Běda mi, proč musím já,
zatímco Orfeus svou písní nebe koncují,
slovy svými zhroutit celý jeho svět?

DRUHÝ PASTÝŘ

Ejhle, Sylvie to sladká,
milá družka
krásné Eurydiky; ach, jak bolestný
je její výraz, co stalo se? Bohové,
neodvracejte od nás milostivý zrak!

SYLVIE

Pastýři, zanechte zpěvu,

Ch'ogni nostr'allegrezza in doglia è volta.

ORFEO
Donde vieni? Ove vai?
Ninfa, che porti?

SILVIA
A te ne vengo, Orfeo,
Messaggiera infelice,
Di caso più infelice e più funesto.
La tua bella Euridice...

ORFEO
Ohimé, che odo?

SILVIA
...la tua diletta sposa è morta.

ORFEO
Ohimé!

SILVIA
In un fiorito prato
Con l'altre sue compagne
Giva cogliendo fiori
Per farne una ghirlanda a le sue chiome,
Quando angue insidioso,
Ch'era fra l'erbe ascoso,
Le punse un piè con velenoso dente.
Ed ecco immantinente
Scolorirsi il bel viso e nei suoi lumi
Sparir quei lampi, ond'ella al sol fea scorno.
Allor, noi tutte sbigottite e meste
Le fummo intorno, richiamar tentando
Gli spirti in lei smarriti
Con l'onda fresca e con possenti carmi;
Ma nulla valse, ah! lassa,
Ch'ella i languidi lumi alquanto aprendo,
e te chiamando, Orfeo.
Dopo un grave sospiro,
Spirò fra queste braccia; ed io rimasi
Piena il cor di pietade e di spavento.

PASTORE III
Ahi, caso acerbo!
Ahi, fato empio e crudele!
Ahi, stelle ingiuriose!
Ahi, cielo avaro!

PASTORE I
A l'amara novella
Rassembra l'infelice un muto sasso
Che per troppo dolor non può dolersi.

PASTORE III
Ahi, ben avrebbe un cor di tigre o d'orsa
Chi non sentisse del tuo mal pietade,
Privo d'ogni tuo ben, misero amante.

ORFEO
Tu sei morta, mia vita, ed io respiro?
Tu sei da me partita
Per mai più non tornare, ed io rimango?
No, che se i versi alcuna cosa ponno,
N'andrò sicuro ai più profondi abissi,
E, intenerito il cor del re de l'ombre,
Meco trarrotti a riveder le stelle;
O, se sio negherammi empio destino,
Rimarrò teco in compagnia di morte.
Addio terra, addio cielo e sole, addio.

CORO DI NINFE E PASTORI
Ahi, caso acerbo!
Ahi, fato empio e crudele!
Ahi, stelle ingiuriose!
Ahi, cielo avaro!
Non si fidi uom mortale
Di ben caduco e frale
Che tosto fugge, e spesso
A gran salita il precipizio è presso.

SILVIA
Ma io, ch'in questa lingua
Ho portato il coltello
Ch'ha svenata ad Orfeo l'anima amante,
Odiosa ai pastori ed alle ninfe,
Odiosa a me stessa, ove m'ascondo?
Nottola infausta, il sole
Fuggirò sempre e in solitario speco
Menerò vita al mio dolor conforme.

neboť naše veselí se v bolest obrátilo.

ORFEUS
Odkud přicházíš? Kam jdeš?
Nymfo, co přinášíš nám?

SYLVIE
Orfec, k tobě přicházím
s vzkazem nešťastným
o smutném a bolestném osudu
tvé krásné Euridyky.

ORFEUS
Ach! Co to slyším!

SYLVIE
...Tvá milovaná nevěsta je mrtva.

ORFEUS
Bohové!

SYLVIE
Na rozkvetlé louce
se procházela s ostatními družkami
a sbírala květiny, aby si splekla
věnceček do vlasů,
když tu náhle černý had
ukrytý v zelené trávě
ji uštkl do štíhlého kotníku.
A hned
potemněl její krásný obličej,
zmizela ta zář, s níž slunce nemohlo soupeřit.
A my, smutné a vyděšené
stály jsme kolem ní a pokoušely se vzbudit
duši, co nás náhle opustila,
vodou průzračnou, mocnými zpěvy.
Však všechno marno!
Jen jednou ještě otevřela své krásné oči
a volala Orfea,
potom těžce vydechla
a zemřela v mém náručí. Zůstala jsem sama
se svou bolestí a zármutkem.

TŘETÍ PASTÝŘ
Ach, osude nešťastný,
ach, krutá štěstěno,
ach, nelitostné hvězdy,
ach, ty skoupé nebe!

PRVNÍ PASTÝŘ
Po takové smutné zprávě
se mění v němý kámen bolesti,
co pro tíhu neštěstí ani plakat nemůže.

TŘETÍ PASTÝŘ
Ach, musel by mít srdce tygrů a medvědů
ten, kdo by necítil tvou bolest bez konce,
Bez naděje běženče, nešťastný milence.

ORFEUS
Ty zemřelas a já tu klidně žiji,
ty odešlas,
abys již nikdy nevzkročila zpět, a já mám zůstat?
Ne, jestli mé písně v sobě jakous sílu mají,
půjdu s nimi do nejhlubšího háje
a pohnu srdcem krále podsvětí,
vyvedu tě zpátky ke hvězdám.
Když mi to však chmurný osud nedopřeje,
zůstanu s tebou ve společnosti smrti.
Sbohem země, sbohem nebe a slunce, sbohem.

Strana 3

11. SBOR NYMF A PASTÝŘŮ

Ach, osude nešťastný,
ach, krutá štěstěno,
ach, nelitostné hvězdy,
ach, ty skoupé nebe!
Nevěř, smrtelníku,
že štěstí tvoje bude,
bloude, nešťastníku,
za chvíli co z něj zbude!

SYLVIE
A já, co ve svých ústech
jsem dýku přinášela
a Orfeovu duši jsem života zbavila,
já, kterou pastýři a nymfy nenávidět budou,
nenávidím sama sebe, kde skrýt se mám?
Jako zlověstný pták, pryč od slunce
zmizím navždy a v opuštěné škvrě budu žít sama
se svým utrpením.

NINFY E. PASTORI

Chi ne consola; ah! lassi?
O pur, chi ne concede
Negli occhi un vivo fonte
Da poter lagrimar come conviensi
In questo mesto giorno,
Quanto più lieto già tant'or più mesto?
Oggi turbo crudele
I due lumi maggiori
Di queste nostre selve,
Euridice ed Orfeo,
L'una punta da l'angue,
L'altro dal duol trafitto, ah! lassi, ha spenti.
Ahi, caso acerbo!
Ahi, fato empio e crudele!
Ahi, stelle ingiuriose!
Ahi, ciclo avaro!
Ma dove, ah, dove or sono
De la misera ninfa
La belle e fredde membra,
Dove suo degno albergo
Quella bell'alma esse
Ch'oggi è partita in su l'fiorir dei giorni?

Andiam, pastori, andiamo
Pietosi a ritrovarle
E di lagrime amare
Il dovuto tributo
Per noi si paghi almeno al corpo esangue.

Ahi, caso acerbo!
Ahi, fato empio e crudele!
Ahi, stelle ingiuriose!
Ahi, ciclo avaro!

ATTO TERZO

Orfeo vien condotto dalla SPERANZA all'ingresso dell'Averno, dove essa deve rimanere. Orfeo placa col suo canto Caronte, nocchiero e custode dell'Averno che cade in un sonno profondo, così che Orfeo può attraversare con la barca il fiume infernale.

ORFEO

Scorto da te, mio nume
Speranza, unico bene
Degli afflitti mortali, omai son giunto
A questi mesti e tenebrosi regni
Ove raggio di sol giammai non giunse.
Tu, mia compagna e duce
In così strane e sconosciute vie
Reggesti il passo debole e tremante,
Ond'oggi ancora spero
Di riveder quelle beate luci
Che sole a gli occhi miei portan il giorno.

SPERANZA

Ecco l'atra palude, ecco il nocchiero
Che trae gli ignudi spirti a l'altra riva
Dove ha Pluton de l'ombre il vasto impero.
Oltre quel nero stagno, oltre quel fiume,
In quei campi di pianot e di dolore,
Destin crudele ogni tuo ben t'asconde.
Or d'uopo è d'un gran core e d'un bel canto.
Io fin qui t'ho condotto, or più non lice
Teco venir, chè amara legge il vieta,
Legge iscritta col ferro in duro sasso
De l'ima reggia in su l'orribil soglia,
Che in queste note il fiero senso esprime:
Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate.

Dunque, se stabilito hai pur nel core
Di porre il piè nella città dolente,
Da te men fuggo e torno
A l'usato soggiorno.

ORFEO

Dove, ah, dove te'n vai,
Unico del mio cor dolce conforto?
Poiché non lunge omai
Del mio lungo cammin si scopre il porto,
Perchè ti parti e m'abbandoni, ah! lasso,
Sul periglioso passo?
Qual bene or più m'avanza
Se fuggi tu, dolcissima Speranza?

CARONTE

O tu ch'innanzi morte a queste rive

duo

NYMFY A PASTYŘI

Kdo nás utíší,
kdo vysuší
v našich očích věčný pramen,
s nímž bychom mohli v tento zlořečný den
plakat bez přestání.
Den tak krásný a nyní plný utrpení.
Když dvě jasná světla
našich tmavých lesů-
Orfeus a Eurydika-
ona, hadem ušknuta,
on, bolestí stráven, na věky odešli.
Ach, osude nešťastný,
ach, krutá štěstěno,
ach, nelitostné hvězdy,
ach, ty skoupé nebe!
Kde jsou teď, ach, kde jsou
krásné chladné paže
nešťastné nymfy,
kde je její vznešený duch,
když dnes odešla
v nejkrásnějších dnech svého žití.

Pojďme, pastýři, pojďme
nalézt ji a s pietou
hořkými slzami ji skrápět.
Posledním přípitkem
uctěme její mrtvou památku.

Ach, osude nešťastný,
ach, krutá štěstěno,
ach, nelitostné hvězdy,
ach, ty skoupé nebe!

RUDOL

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Orfeus je veden Nadějí k branám podsvětí, kde dli Euridika. Orfeus omámi svým zpěvem Cbárona, převozníka podsvětí, který upadne do hlubokého spánku a Orfeus může na jeho loďce přeplout podsvětí řeku.

ORFEUS

Vedený tebou, Naděje,
jediná útěcho,
do říše mrtvých dovedlas mě,
do království smutných stínů.
Jsi můj vůdce i rádce;
na těchto zvláštních
a pro mne cizích cestách
podpíralas vratký a třesoucí se krok.
Přesto však mám dnes naději a víru
znovu uvidět ty blahodárné paprsky,
které mým očím přinášejí den.

NADĚJE

Pohled, tam chmurný proud, pohled,
tam převozník,
on převáží nahé duše na druhý břeh.
Tam vládne Pluto v rozsáhlé říši stínů,
na druhé straně černého jezera, na druhé straně
řeky,
v království pláče a bolesti
skrývá krutý osud tu, po které nejvíc toužíš.
Jen tvé velké srdce a tvůj krásný zpěv pomoci
teď může.

Až sem zavedla jsem tě, ale dál
už nesmím, to přísné zákon střeží.
Zákon psaný železem do nejtvrďšího kamene
v propastném království zde, na hrůzném prahu
a těmito slovy svůj pyšný význam hřímá:
Zanechte každé naděje vy, co vcházíte.

Však jestli odhodlání v tvém srdci ještě žije,
vloz své šlépěje do města utrpení.
Od tebe odcházím a zpátky chci se vrátit
tam, odkud s tebou přišla jsem.

ORFEUS

Kam, ach kam jen odcházíš,
sladká útěcho, jež srdce moje hladí,
když konec cesty nacházíš,
prchneš jak sen, co vzdýčky k ránu zradí.
Proč opouštíš mě nyní
na nebezpečném kroku,
když čekají mě stíny
posmrtných věčných roků.

CHÁRON

Ty, co před smrtí se sápeš k mému břehu,

CD 2

libra obsarum
melusum

regal 2
v 800

Temerario te'n vieni, arresta i passi;
Solcar quest'onde ad nom mortal non dassi,
Nè può coi morti albergo aver chi vive.
Che vuoi forse, nemico al mio signore,
Cerbera trar de la tartarce porte?
O rapir brami sua cara consorte,
D'impudico desirè acceso il core?
Pon freno al folle ardir, ch'entr' al mio legno
Non accortò più mai corporea salma,
Si de gli antichi oltraggi ancor ne l'alma
Serbo acerba memoria e giusto sdegno.

ORFEO

Possente spirto, e formidabil nume,
Senza cui far passaggio a l'altra riva
Alma da corpo sciolta invan presume.
Non vivo io, no, che poi di vita è priva
Mia cara sposa, il cor non è più meco,
E senza cor com'esser può ch'io viva?

A lei volto ho il cammin per l'aer cieco,
A l'inferno non già, ch'ovunque stassi
Tanta bellezza il paradiso ha seco.
Orfeo son io, che d'Euridice i passi
Segue per queste tenebrose arene,
Ove giammai per uom mortal non vassi.

O de le luci mie luci serene,
S'un vostro sguardo può tornarmi in vita,
Ahi, chi nega il conforto a le mie pene?
Sol tu, nobile Dio, puoi darmi aita,
Nè temer dei, ché sopra un'aurea cetra
Sol di corde soavi armo le dita
Contra cui rigida alma invan s'impetra.

CARONTE

Ben mi lusinga alquanto
Dilettandomi il core,
Sconsolato cantore,
Il tuo pianto 'l tuo canto.
Ma lunge, ah, lunge sia da questo petto
Pietà, di mio valor non degno affetto.

ORFEO

Ahi, sventurato amante!
Sperar dunque non lice
Ch'odan miei prieghi i cittadin d'Averno?
Onde, qual ombra errante
D'insepulto cadavere e infelice,
Privo sarò del cielo e de l'inferno?

Così vuol empia sorte
Ch'in quest'orror di morte
Da te, cor mio, lontano,
Chiami tuo nome invano,
E pregando e piangendo io mi consumi?
Rendetemi il mio ben, Tartarei Numi.

Ei dorme, e la mia cetra,
Se pietà non impetra
Ne l'indurato core, almen il sonno
Fuggir al mio cantar gli occhi non ponno.
Su, dunque, a che più tardo?
Tempo è ben d'approdar su l'altra sponda,
S'alcun non è ch'il nieghi.
Vaglia l'ardir se foran vani i prieghi.
È vago fior del tempo l'occasion
Ch'esser dee colta a tempo.
(Qui entra nella barca e passa cantando)
Mentre versan quest'occhi amari fiumi,
Rendetemi il mio ben, Tartarei Numi!

CORO DI SPIRITI

Nulla impresa per uom si tenta invano,
Nè contr' a lui più sa natura armarse.
Ei de l'instabil piano
Arò gli ondosi campi e'l seme sparse
Di sue fatiche, ond'aurea messe accolse.
Quinci, perchè memoria
Vivesse di sua gloria,
La fama a dir di lui sua lingua sciolse,
Ch'ei pose freno al mar con fragil legno,
Che sprezzò d'Austro e d'Aquilon lo sdegno.

zastav, tak zastav svoje kroky,
přes vlny nelze, já před tebou jsem v střehu,
já jsem ta síla, co odvážlivce krotí.
Kdo jsi, či snad chceš mého pána
Cerbera vzít od tartarských bran,
nebo snad ženu, která je mu dána,
uloupit, unést, hanobit ji sám?
Zastav se včas, než vstoupíš přes mou bránu,
svou pýchu zbrzdí, když pomoci ti není,
jen ještě krůček a hned ti smrtnou ránu
zasáhne osud a to se sotva změní.

Strana 4

3

ORFEUS

Duchu mocný, ty věčná mocná sílo,
bez tebe přeplout se neodváží žádný.
Nejsem živý, jen tělo ze mne zbylo,
protože srdce dnes pustý kout je zrádný.
Eurydiko, ty moje sladká vilo,
Eurydiko, ty přelude můj vášný.

Za ní ubírám se já poutník cestou slepou
tam do podsvětí, kde Hades hrůzu jímá,
já vím, že cesty v té velké říši spletou,
já vím, že krása v té říši nedojímá.
Přesto zkusit chci přes tvoji řeku přeplout,
k Eurydice vede jen cesta stinná.

Ach, jasné světlo těch důvěřivých očí,
jen pohled jediný dodal by mi síly.
Ach, kam jen vítr přízrak její stočí,
pomoc tvá, ó mocný, dodala by víry.
Obavy zažeh, mou zbrání citera je pouhá
a s mou hudbou kráčí láska, síla.

4

CHÁRÓN

Sladce tvá hudba zní,
až k srdci se nápěv tlačí,
však ustaň, ustaň radši,
toť víc než člověk smí.
Vždyť lítost dávno vzdal
zemělych vůdce, král.

ORFEUS

Jak nešťastný jsem, nebe,
pomoci, vím, mi není,
prosby mé podsvětí neuslyší.
Můj stín mě slepě vede,
živého v kámen změní,
však bolest, tu stěží nebe ztiší.

Prý tak si osud přeje,
ty nejsi k dosažení,
já řeku přes přeje
teď prosím o přispění.
A prosím a vznáším svůj poslední dech,
bohové Tartaru, vraťte jí zpět!

Do toho jen, na co čeká dále,
vlny, neste mě dál v krupobití stálé,
není nikdo, kdo v přístupu mi brání,
vznesu prosby své, jsou plny odhodlaní.
Teď s lyrou svou já musím v pevném šiku,
zpozdít nesmím se, to záhuba je jistá,
vždyť vkročit jen v podsvětí chmurná místa,
to možnost je, to květ je okamžiku.
Teď vzhůru již a kéž se zloba vyhne,
teď popluji a kéž mě milost stihne!
(vstupuje do bárky, přeplouvá na druhou stranu; je slyšet jeho píseň)
Do příštích dnů já vzývám svoji sázku,
boží tartarští, vraťte mi mou lásku.

5

SBOR DUCHŮ

To, co podniká, je hodno ocenění,
ty, přírodě, mu na trh zkázy nehraj,
on na kopcích tam, kde živáčka už není,
své klasy zasel,
teď žně mu hojně vyhraj.
V právu spravedlivých je dnes jeho sláva.
on úspěch sklízí, on radost hudbou dává.
Když oceán na bárce lehké spoutal
a vůlí železnou jej osud zkoupal,
snad nyní získá to, v co tajně doufal.

housle
ciolo
- nio naly
vinsomni
zpev

nejde

bratři, cítění

ATTO QUARTO

Commosa dalle preghiere d'Orfeo, Proserpina prega il suo consorte di permettere che Euridice segua Orfeo. Plutone pone come condizione che Orfeo per la via dell'Averno non si volti a guardarla. Mentre Orfeo cantando percorre la via, è preso dal dubbio che l'amata non lo segua e, quando sente uno strepito misterioso, non può resistere alla tentazione e si volta. Subito l'ombra di Euridice scompare e Orfeo deve tornare solo sulla terra.

PROSERPINA

Signor, quell'infelice
Che per queste di morte ampie campagne
Va chiamando Euridice.
Ch'udito hai pur tu dianzi
Così soavemente lamentarsi,
Mossa ha tanta pietà dentro al mio core
Ch'un'altra volta io torno a proger prieghi
Perchè il tuo nume al suo pregar si pieghi.
Deh, se da queste luci
Amorosa dolcezza unqua traesti,
Se ti piacque il seren di questa fronte
Che tu chiami tuo cielo, onde mi giuri
Di non invidiar sua sorte a Giove,
Pregoti, per quel foco
Con cui già la grand'alma Amor t'accese,
Fa'ch'Euridice torni
A goder di quei giorni
Che trar solea vivendo in feste e in canto,
E del misero Orfeo consola il pianto.

PLUTONE

Benchè severo ed immutabil fato
Contrasti, amata sposa, i tuoi desiri,
Pur nulla omai si nieghi
A tal beltà congiunta a tanti prieghi.
La sua cara Euridice
Contra l'ordin fatale Orfeo ritrovi;
Ma pria che tragga il piè questi abissi
Non mai volga ver lei gli avidi lumi,
Chè di perdita eterna
Gli fia certa cagion un solo sguardo.
Io così stabilisco. Or nel mio regno
Fate, o ministri, il mio voler palese,
Sì che l'intenda Orfeo
E l'intenda Euridice,
Nè di cangiarlo altrui sperar più lice.

SPIRITO I

O de gli abitator de l'ombre eterne
Possente re, legge ne fia tuo cenno,
Chè ricercar altre cagioni interne
Di tuo voler nostri pensier non denno.

SPIRITO II

Tarrà da queste orribili caverne
Sua sposa Ofreo, s'adopera suo ingegno
Sì che nol vinca giovenil desio,
Nè i gravi imperi suoi sparga d'oblio?

PROSERPINA

Quali grazie ti rendo
Or che si nobil dono
Concedi a'prieghi miei, signor cortese?
Sia benedetto il di che pria ti piacqui,
Benedetta la preda e' l dolce inganno,
Poichè, per mia ventura
Feci acquisto di te perdendo il sole.

PLUTONE

Tue soavi parole d'amor l'antica piaga
Rinfrescan nel mio core;
Così l'anima tua non sia più vaga
Di celeste diletto
Sì ch'abbandoni il marital tuo letto.

CORO DI SPIRITI

Pietade, oggi, e amore
Trionfan ne l'inferno.

SPIRITO I

Ecco il gentil cantore,
Che sua sposa conduce al ciel superno.

ORFEO

Qual onor di te fia degno,
Mia cetra onnipotente,
S'hai nel tartareo regno
Piegar potuto ogni indurata mente?

ČTVRTÉ DĚJSTVÍ

Dojata prosbami Orfeovými prosí Proserpina svého muže, aby dovolil Eurydice Orfea následovat. Pluto si stanoví podmínku: během cesty z podsvětí se nesmí Orfeus oblédnout a podívat se na Eurydiku. Orfeus je po cestě trápen pochybami, zda ho jeho milovaná následuje a když slyší tajemný hluk, podlehně pokusem a obrátí se. Stín Eurydiky okamžitě zmizí a Orfeus se musí vrátit na zem sám.

PROSERPINA

Pane, nešťastník ten
jde přes pusté širé kraje.
Eurydiku jen
volá, tys zaslech' jeho hlas.
Sladce se ve svém bolu trás'.
On dojal mne
a já teď k tobě prosbu svoji skláním,
ať duch tvůj mocný splní jeho přání.
Kdysi snad moje světlo
v tvé srdce něžnost vpletlo.
Mé čelo se nyní k tobě vzpíná,
mně slib teď dej, není jeho vina,
že z velké lásky osud vyzvat šel.
Já prosím tě
a Amor na tebe špy míří,
milostivý buď!
Ať se oba vrátí,
utrpení zkrátí,
ať rozhoduje bůh.

PLUTO

Když sudba nepřecjící
jim jejich štěstí láme,
ženo má milovaná,
ať tedy jde, ať spatří cesty známé.
Eurydika volna je,
ať kráčí jemu v stopách,
však až kroky hájem zemřelých se budou ozývat,
nesmí se za ní Orfeus ohlédnout, toť má podmínka.
Jinak ji navždy ztratí,
jen jediný pohled.
Já si tak přeji. A v mém království
vyplňte moji vůli.
Toť mé poselství pro Orfea,
toť mé poselství pro Eurydiku.
Není na světě ten, kdo by mohl mé slovo změnit.

PRVNÍ DUCH

Ó, vládce mocný věčných stínů,
vůle tvá- toť zákon náš,
za nás všechny jim teď kynu,
vyjdou na zem každý zvlášť.

DRUHÝ DUCH

Podmínka toť věru těžká,
oblédnuti teď se brání,
podlehne-li, všechno zmešká,
vidím však, že nemá stání.

PROSERPINA

Své velké díky skláním,
tak velkorýsý dar
kvůli prosbám mým, šlechtný pane?
Blahoslaven buď den, kdy jsem se ti poprvé
zalíbila,
byla jsem kořistí sladkého útoku
a ke svému štěstí jsem získala tebe,
i když již nikdy nespátím slunce.

PLUTO

Ve tvých sladkých slovech lásky hárá
starý osten, co mé srdce raní;
ať duše tvá andělsky je stálá,
ať radosti světské jí nikdy neomámí.
Kéz v loži mém je věčně milování.

SBOR DUCHŮ

Ať dnes triumf nejvyšší si slaví
u nás soucitění, milostivost, láska.

PRVNÍ DUCH

Ať ten štěstí kousek přelétavý
dobře skončí; v tom je moje sázka.

ORFEUS

Jak mám tobě hold svůj vzdáti,
lyro moje nejdražší,
díky tobě se dnes vrátí
Eurydika nejsladší.

Luogo avrai fra le più belle
Imagini celesti
Ond'al tuo suon le stelle
Danzaranno in giri or tardi or presti.

Io per te felice appieno,
Vedrò l'amato volto;
E nel candido seno
De la mia donna oggi sarò raccolto.

Me mentre io canto, ohmiè; chi m'assicura
Ch'ella mi segua? Ohimè, chi mi nasconde
De l'amate pupille il dolce lume?
Forse d'invidia punte
Le deità d'Averno.
Perch'io non sia quaggiù felice appieno
Mi tolgono il mirarvi,
Luci beate a liete,
Che sol col guardo altrui bear potete?
Ma che temi, mio core?
Ciò che vieta Pluton, comanda Amore,
A nume più possente,
Che vince uomini e dei,
Ben ubbidir-dovrei.

(Qui si fa strepito dietro la tela)
Ma che odo, ohimè lasso?
S'arman forse a'miei danni
Con tal furor le Furie innamorate
Per rapirmi il mio ben? Ed io 'l consento?
(Qui si volta Orfeo)
O dolcissimi lumi, io pur vi veggio,
Io pur: ma quale eclissi, ohmiè, v'oscura?

SPIRITO II
Rott'hai la legge, e se' di grazia indegno.

EURIDICE
Ahi, vista troppo dolce e troppo amara;
Così per troppo amor dunque mi perdi?
Ed io, misera, perdo
Il poter più godere
E di luce e di vita, e perdo insieme
Te, d'ogni ben più caro, o mio consorte.

SPIRITO I
Torno a l'ombre di morte,
Infelice Euridice,
Nè più sperar di riveder le stelle,
Ch'omai fia sordo a'prieghi tuoi l'inferno.

ORFEUS
Dove te'n vai, mia vita? Ecco, io ti seguo.
Ma chi me 'l niega, ohimè? sogno o vaneggio?
Qual occulto poter di questi orrori,
Da questi amati orrori,
Mal mio grado mi traggee mi conduce
A l'odiosa luce?

CORO DI SPIRITI
È la virtute un raggio
Di celeste bellezza,
Pregio de l'anima ond'ella sol s'apprezza.
Questa di tempo oltraggio
Non teme, anzi maggiore
Ne l'uom rendono gli anni il suo splendore.

Orfeo vinse l'inferno e vinto poi
Fu da gli affetti suoi.
Degno d'eterna gloria
Fia sol colui ch'avrà di sè vittoria.

ATTO QUINTO

Orfeo è ritornato in Tracia e si abbandona al suo dolore solitario. Apollo gli appare, placa il suo dolore per la perdita d'Euridice e gli promette l'immortalità. Mentre Apollo cantando sale al cielo con Orfeo le ninfe e i pastori sciolgono un lieto canto.

ORFEUS
Questi i campi di Tracia, e quest'è il loco
Dove passommi il core
Per l'amara novella il mio dolore.

Poi, che non ho più speme
Di ricovrar pregando,
Piangendo e sospirando
Il perduto mio bene,
Che poss'io più se non volgermi a voi,
Selve soavi, un tempo

V báních nebe budeš sklízet
div hvězdného okolí,
tančit budou, smát se, mizet
hvězdy v bujném soukolí.

Jak jen radost vyjádřit mám,
když mám spatřit její pleť,
vím jen, že dnes neodolám
očím, co znám nazpaměť.

Já tu zpívám, kdo však ujistí mě,
že mě následuje? Kdo mi skrývá
sladký pohled jejích zářících zorniček?
Že by mohla božská závist
celického podsvětí
způsobit, že sotva přišla, hned mi zase uletí?
V odchodu mi nezabrání,
přeplout proudem bezedným,
zapomenout na setkání
s útočištěm posledním.
To, co Pluto zakazuje,
o to Amor nestojí,
přes podsvětní řeku pluje,
kdo se bohů nebojí.

(Za oponou je slyšet hluk)
Však co to slyším, třikrát běda!
Snad rozběsněné Furie
uloupit chtějí moje štěstí!
Mám to strpět?
(Orfeus se obrátí)
Nejsladší moje láska, zase tě smím spatřit,
ale — co najednou ztrácíš se mi v mlze?

DRUHÝ DUCH
Porušil jsi zákon a nejsi hoden milosti.

EURYDIKA
Přilíš sladký a příliš hořký pohled,
ztrácíš mě, protože mě příliš miluješ.
A já nešťastná již nesmím
vrátit se a spatřit
světlo slunce a žití a ztrácím
to nejdražší, svého manžela.

PRVNÍ DUCH
Mění se ve stín smrti
nešťastná Eurydika,
neuvídí vícekrát světlo hvězd,
hluché bude podsvětí k tvým prosbám.

ORFEUS
Živote můj, kam mizíš? Pohled, za tebou běžím.
Však běda, kdo brání mi? Zachytlím stěží
tu sílu běsů a hrůzy,
co táhne mě z místa děsů.
Přes moji vůli mě vláčí
ven až k slunečnímu pláči.

SBOR DUCHŮ
Ctnost bývá koušičkem
nebeské krásy.
K pokladu duší
ať směle se hlásí.
Roky když běží,
bezpečně střeží ctnost, a tu tvrz nebeské spásy.

Orfeus, hrdina, podsvětní vítěz
prohrál dnes úplně se svojí touhou.
Šťastný, kdo porazí sebe, svou přítelz,
vydat se může i na cestu dlouhou.

Strana 6

PÁTÉ DĚJSTVÍ

Orfeus se vrátil do Trácie a podává se svému osamělému smutku. Zjevuje se mu Apollo, mírní jeho smutek ze ztráty Eurydiky a slibuje mu nesmrtelnost. Orfeus vystupuje s Apollem do nebe a k jeho zpěvu se veselé připojují nymfy a pastýři.

ORFEUS
Tot krajina trácká a toto je místo,
kde uštkla duši mou
zlá zpráva tvou krutou vidinou.

Když naděje už žádná
dnes pro mou lásku není,
pláč je pak kořist snadná
pro moje roztrouzení.
Co zbývá mi, dnes obrátím se k vám,
lesy divoké, co kdys

Conforto a'miei martir, mentre al ciel piacque
Per farvi per pietà meco languire
Al mio languire?

Voi vi doleste, o monti, e lagrimaste,
Voi, sassi, al dipartir del nostro sole,
Ed io con voi lagrimerò mai sempre,
E mai sempre darommi, ah! doglia, ah! pianto!

ECO
Hai pianto!

ORFEO
Cortese Eco amorosa,
Che sconsolata sei
E consolar mi vuoi ne'dolor miei,
Benchè queste mie luci
Sien già per lagrimar fatte due fonti,
In così grave mia fera sventura
Non ho pianto però tanto che basti.

ECO
Basti!

ORFEO
Se gli occhi d'Argo avessi,
E spandessero tutti un mar di pianto,
Non fora il duol conforme a tanti guai.

ECO
Ahi!

ORFEO
S'hai del mio mal pietade io ti ringrazio
Di tua benignitade.

Ma mentr'io mi querele,
Deh, perchè mi rispondi
Sol con gli ultimi accenti?
Rendimi tutti integri i miei lamenti.

Ma tu, anima mia, se mai ritorna
La tua fredd'ombra a queste amiche piagge,
Prendi da me queste tue lodi estreme,
Ch'or a te sacro la mia centra e 'l canto,
Come a te già sopra l'altar del core
Lo spirito acceso in sacrificio offersi.

Tu bella fusti e saggia, e in te ripose
Tutte le grazie sue cortese il cielo,
Mentre ad ogn'altra de 'suoi don fu scarso.
D'ogni lingua ogni lode a te conviensi
Ch'albergasti in bel corpo alma più bella,
Fastosa men quanto d'onor più degna.

Or l'altre donne son superbe e perfide
Vèr chi le adora, dispietate instabili,
Prive di senno e d'ogni pensier nobile,
Ond' a ragion opra di lor non lodansi;
Quinci non fia giammai che per vil femina
Amor con aureo stral il cor trafiggami.

APOLLO
(discende in una nuvola cantando)
Perchè a lo sdegno ed al dolor in preda
Così ti doni, o figlio?
Non è, non è consiglio
Di generoso petto
Servir al proprio affetto;
Quinci biasmo e periglio
Già sovrastar ti veggio,
Onde movo dal ciel per darti aita.
Or tu m'ascolta e n'avrai lode e vita.

ORFEO
Padre cortese, al maggior uopo arrivì,
Ch'a disperato fine
Con estremo dolore
M'avean condotto già sdegno ed amore.
Eccomi dunque attento a tue ragioni,
Celeste Padre; or ciò che vuoi m'imponi.

APOLLO
Troppo, troppo gioisti
Di tua lieta ventura;
Or troppo piangi
Tua sorte acerba e dura.
Ancor non sai
Come nulla quaquà diletta e dura?
Dunque se goder bramì immortal vita
Vientenc meco al ciel, ch' a sè t'invita.

ORFEO
Si non vedrò più mai
De l'amata Euridice i dolci rai?

útěchou jste byly pro moje utrpení,
když nechalo vás nebe plakat
ozvěnou k mým slzám.

A vy, hory, potoky slz jste prolévaly
i vy, balvany, když slunce obzor pohltil.
Tak s vámi i já dál truchlit chci,
navždy chci v pláči svůj žal utopit.

OZVĚNA
Svůj žal utopit.

ORFEUS
Mlá laskavá ozvěno,
i ty jsi zesmutněla,
Chceš utěšit mé bolesti,
ačkoliv mé oči
jsou potoky slz,
co pramení v mém nekonečném neštěstí.
Nebudu nikdy dostatečně truchlit.

OZVĚNA
Dostatečně truchlit.

ORFEUS
Kdybých měl oči Arga
a ty by moře slz prolily,
nevypověděly by celý můj žal.

OZVĚNA
Celý můj žal!

ORFEUS
Díky za tvůj soucit se mnou nešťastným,
díky za tvou dobrotu.

Zatímco já tu na sebe žaluji,
proč jen mi odpovídáš
mými posledními slovy.
Vrať mi všechny mé výtky zpět!

Však ty, lásko moje, jestli se někdy vrátí
tvůj chladný stín k těmto milým lesům,
přijmi můj nejhlubší obdiv.
Tobě dávám lyru svou a zpěv,
tak jako na rudý oltář srdce
já vložil svou horlivou duši.

Bylas krásná a moudrá, do tebe
vložílo nebe své nejcennější milosti;
u každé jiné bylo se svými dary skoupé.
Ať každý hlas, ať každá řeč k tvé chvále zní,
neboť v tvém krásném těle ještě krásnější duše
sídlí. Ne pyšná, ale o to cennější.

Pyšné a nevěrné jsou všechny další ženy,
bez hodnoty, bez vznešené mysli,
jak může blázen doufat, že vůbec někdy myslí?
Mě nikdy Amor nezasáhne
šipcem pro takové stvoření.

APOLLO
(smáčí se zabalén v mraku a zpívá)
Chceš se snad obětí smutku a bolesti,
synu můj, stát?
To není snad
rada povznesené výše,
cituť sloužit anebo spíše
já spatřil jsem shora
hanbu tvou, co zdolá
ducha tvého. A proto vinný
k pomoci ti přispěchal jsem nyní.

ORFEUS
Otče nejvyšší, v pravý čas ses zjevil,
když lonce můj se přihnal
na žitdlech bolesti,
hněvu, a neštěstí.
Já pozorným chci zákem tvým se státí,
nebeský otče, vše, co přikážeš, rád vykonám.

APOLLO
Přilíš, přilíš radoval ses,
myslels, že je štěstí tvoje.
Truchlíš a tvá bolest, to je
břemeno, v němž přikoval ses.
Teď už víš, že stesk je marný
a že život žaluje.
Proto mi tu nezestárni,
vznůru, možnost tvá tu je.

ORFEUS
Eurýdiku, vzácný div
odsouzen jsem nespátrít?

APOLLO

Nel sole e nelle stelle
Vagheggerai le sue sembianze belle.

ORFEO

Ben di cotanto Padre
Sarei non degno figlio
Se non seguissi
Il tuo fedel consiglio.

APOLLO E ORFEO

(ascendono al cielo)
Saliam cantando al cielo
Dove ha virtù verace
Degno premio di sé, diletto e pace.

CORO DI NINFE E PASTORI

Vanne Orfeo, felice appieno,
A goder celeste onore
Là ove ben non mai vien meno,
Là ove mai non fu dolore,
Mentr'altari, incensi e voti
Noi t'offriam lieti e devoti.

Così va chi non s'arresta,
Al chiamar di nume eterno,
Così grazia in ciel impetra
Chi quaggiù provò l'inferno
E chi semina fra doglie
D'ogni grazia il frutto coglie.

APOLLO

Slunečné a hvězdné ctosti
budou její podobnosti.

ORFEUS

Nehodný já byl bych syn
otec svého vznešeného,
kdybych ihned nesplnil
radu učitele svého.

APOLLO A ORFEUS

(vystupují do nebe)
Za zpěvu my vznášíme se,
kde má věčnou pravdu ctost,
do míst, kde se nevpomíná minulost i budoucnost.

SBOR NYMF A PASTÝŘŮ

Běž, Orfee, štěstí znovu
pozlatilo tvoji tvář,
běž a zpívej novou ódu
na nebeskou svatozář.
Oddání ti odevzdáme
dary, oběť, vše, co máme.

Vc své pouti bez prodlení
za bohy, co věčnost zdobí,
i v podsvětlním utrpení
vyslyšen byl, tak to chodí.
I když zasel žal a slzy,
odměněn byl božstvem brzy.

allegre vospiky

Na polepu krabice montáž fresky ze Síně mystérií
v Pompejích a hlava bronzové plastiky z delfského
muzea, na titulní straně přílohy pompejská freska.